

Riktlinjer för pension till förtroendevalda

Program

Policy

Plan

» Riktlinjer

Regler

Beslutad av kommunstyrelsen 10 september 2025, §
123/25. Dnr KS2024.0646

Dokumenttyp: Riktlinjer

Dokumentet gäller för: Samtliga förtroendevalda

Diarienummer: KS2024.0646

Reviderad: 2026-04-08

Giltighetstid: Tills vidare

Tidpunkt för aktualitetsprövning: En gång per mandatperiod

Dokumentansvarig: Chef kansliavdelningen

Andra tillhörande dokument:

Innehåll

Inledning.....	3
Pensionsregelverk.....	3
Uppföljning	4
Beslutsordning.....	4
Pensionsinformation.....	4
Pensionsbestämmelser OPF-KR.....	5
Pensionsförmåner.....	6
Avgiftsbestämd ålderspension.....	6
Efterlevandeskydd	7
Sjukpension.....	7
Familjeskydd.....	8
Omställningsstöd	9
Aktiva omställningsinsatser	10
Ekonomiskt omställningsstöd	10
Förlängt ekonomiskt omställningsstöd.....	11
Utbetalningstid	12
Frivilligt avstående från arvode	12

Inledning

Syftet med Skövde kommuns pensionsriktlinjer för förtroendevalda är att på ett enkelt och tydligt sätt beskriva de pensionsförmåner och pensionsersättningar kommunen beslutat om samt till vem den förtroendevalde kan vända sig för att få information.

Pensionsriktlinjerna är marknadsmässigt framtagna utifrån regler och rekommendationer samt möjligheter att utveckla dessa.

Regelverket om pension och andra avgångsförmåner för förtroendevalda har ändrats under åren för att anpassas till de förändringar kring pensioner som sker i samhället. Sveriges kommuner och regioner (SKR) tar fram förslag till regelverk som respektive kommun, region eller kommunalförbund har att anta som sina.

Pensionsregelverk

Förtroendevalda i Skövde kommun omfattas av Omställningsstöd och pension för förtroendevalda (OPF-KR) eller Bestämmelser om Pension och avgångsersättning för förtroendevalda (PBF).

Pensionsregelverket OPF-KR gäller i Skövde kommun efter valet 2014 för förtroendevalda som väljs för första gången samt för förtroendevalda som i tidigare uppdrag i kommunen inte omfattats av pensionsrätt.

Endast förtroendevald som tillträtt före valet 2014 och hade uppdrag uppgående till minst 40% av heltid kan omfattas av PBF. Förtroendevalda som omfattas informeras om detta.

Förtroendevalda ska lämna skriftlig ansökan om utbetalning av pension och övriga förmåner enligt OPF-KR och PBF till kommunens pensionsmyndighet.

Förtroendevald som förlorar arbetsinkomst på grund av sitt uppdrag har rätt till ersättning för inkomstbortfallet. Till ersättningen för den förlorade arbetsinkomsten läggs 6% som ersättning för förlorade pensionsavsättningar som utbetalas som ett extra arvode.

Pensionsregelverket innehåller även ett för Skövde kommun lokalt antaget regelverk kring möjligheten att frivilligt avstå från arvode till förmån för en avsättning till pension via en så kallad direktpension.

Uppföljning

Pensionsriktlinjerna bör ses över en gång per mandatperiod och vid behov uppdateras. Översyn och uppdatering som föranletts av förändringar i lagar och kollektivavtal kan dock göras med annat tidsintervall. Vid varje revidering av riktlinjerna behöver genomgång av avtal avseende frivilligt avstående från arvode utföras.

Beslutsordning

Beslut om pensionsriktlinjerna fattas av-kommunstyrelsen som även är pensionsmyndighet.

Beslutanderätt i specifika pensionsfrågor framgår av kommunens delegationsordning.

Pensionsinformation

Pensionsmyndigheten är ansvarig för att den förtroendevalde informeras om sin avgiftsbestämda ålderspension, pensionsgrundande inkomst och avsättning av pensionsavgift enligt OPF-KR. Denna information fås årligen av extern pensionsadministratör.

Förtroendevalda kan vända sig till kommunens pensionshandläggare eller till extern pensionsadministratör med pensionsfrågor.

Pensionsbestämmelser OPF-KR

Pensionsbestämmelserna OPF-KR gäller efter valet 2014 för förtroendevalda som väljs för första gången samt för förtroendevalda som i tidigare uppdrag i kommunen inte omfattats av pensionsbestämmelser.

Pensionsbestämmelserna gäller *inte* för förtroendevalda som vid tillträdet av uppdrag har rätt till egenpensionsförmåner enligt PBF eller PRF-KL.

Förtroendevalda som uppnått i 32 § LAS angiven ålder vid den tidpunkt då OPF-KR började gälla i kommunen och för individens uppdrag omfattas inte av reglerna.

OPF-KR består av följande förmåner:

Pensionsförmåner

- Avgiftsbestämd ålderspension
- Efterlevandeskydd
- Sjukpension
- Familjeskydd

Omställningsstöd

- Aktiva omställningsinsatser
- Ekonomiskt omställningsstöd
- Förlängt ekonomiskt omställningsstöd

Utbetalning av ovanstående förmåner sker efter ansökan till kommunens pensionsmyndighet.

Pensionsförmåner

Avgiftsbestämd ålderspension

Avgiftsbestämd ålderspension gäller för samtliga förtroendevalda som omfattas av OPF-KR.

Pensionsgrundande inkomst beräknas per kalenderår och begränsas till 30 inkomstbasbelopp. Den pensionsgrundande inkomsten utgörs av årsarvode, sammanträdesersättning, och andra i uppdraget utbetalda kontanta ersättningar.

Traktamente, kostnadsersättning och ersättning för förlorad arbetsinkomst, semester och tjänstepension är inte pensionsgrundande.

För förtroendeuppdrag på heltid eller betydande del av heltid, det vill säga med minst 40% av heltid, ingår i den pensionsgrundande inkomsten även det avdrag/ bortfall som förtroendevald fått från sitt fasta arvode vid ledighet med sjukpenning, graviditetspenning, föräldrapenning eller tillfällig föräldrapenning samt när han eller hon är ledig enligt Föräldraledighetslagen.

Pensionsavgiften beräknas på den pensionsgrundande årsinkomsten från första kronan, någon nedre åldersgräns finns inte.

Pensionsgrundande årsinkomst i inkomstbasbelopp	Pensionsavgift t.o.m. i LAS § 32a uppnådd ålder	Pensionsavgift efter i LAS § 32a uppnådd ålder
0 - 7,5	6 %	6 %
7,5 - 30	31,5 %	6 %

Pensionsavgifterna sätts av till en pensionsbehållning för den förtroendevalde.

Är pensionsavgiften lägre än 3 % av samma års inkomstbasbelopp betalas den direkt till den förtroendevalde och är då inte pensionsgrundande. Belopp understigande 200 kronor avseende kalenderår utbetalas inte. Från och med 2019 uppräknas 200 kronor årligen med förändringen av inkomstbasbelopp.

Utbetalning av avgiftsbestämd pensionsbehållning sker månadsvis och livsvarigt till och med den månad den förtroendevalde avlider.

Den förtroendevalde kan, efter särskild överenskommelse mellan den förtroendevalde och pensionsmyndigheten i samband med ansökan om utbetalning av avgiftsbestämd pensionsbehållning, välja utbetalning under kortare tid, dock som lägst 10 år.

Pensionen kan tidigast betalas ut från den tidpunkt då allmän pension kan börja tas ut minus två år.

Pensionsförmånen kan betalas ut som engångsersättning till förtroendevald om värdet av pensionsbehållningen är högst 150 procent av inkomstbasbeloppet året innan utbetalning av förmånen börjar.

Pensionsbehållning kan betalas ut som engångsbelopp upprepade gånger vid nya förtroendeuppdrag.

Förtroendevald är skyldig att lämna de uppgifter som pensionsmyndigheten behöver för att kunna fastställa rätten till och beräkna avsättning till pensionsbehållning.

Efterlevandeskydd

Efterlevandeskydd innebär att den återstående avgiftsbestämda ålderspensionen betalas till efterlevande om den förtroendevalde avlider.

Som efterlevande räknas i första hand make/maka, registrerad partner/sambo och i andra hand barn upp till 20 års ålder.

Efterlevandeskyddet betalas ut som en månadsvis pension i fem år om dödsfallet inträffar innan den avgiftsbestämda ålderspensionen börjat betalas ut. Om den förtroendevalde börjat ta ut den avgiftsbestämda ålderspensionen fortsätter utbetalningarna i form av efterlevandeskydd i maximalt 20 år efter det att ålderspensionen börjat tas ut.

Förtroendevalda har möjlighet att, inför att utbetalningen av avgiftsbestämd ålderspension ska påbörjas, välja att ta bort efterlevandeskyddet.

Sjukpension

Möjligheten till sjukpension gäller förtroendevalda med uppdrag på minst 40 %. Sjukpension betalas ut till den som får rätt till sjuk- eller aktivitetsersättning och som en följd av det befrias från uppdraget före mandatperiodens utgång.

Sjukpensionen motsvarar den månadsersättning som anställda har rätt till enligt AGS-KL och beräknas på den pensionsgrundande inkomsten året före det år då sjuk- eller aktivitetsersättningen beviljades.

Sjukpensionen betalas ut under den tid som den förtroendevalde har rätt till sjuk- eller aktivitetsersättning.

Förtroendevald som befrias/ frånträder sitt uppdrag på grund av sjukdom har rätt till efterskydd under 270 dagar. Efterskyddet innebär att rätt till sjukpension föreligger om förtroendevald under efterskyddstiden beviljas sjuk- eller aktivitetsersättning

Familjeskydd

Bestämmelser om familjeskydd gäller för förtroendevald som avses i 4 kap. 1 § kommunalagen (KL) och som fullgör uppdrag hos kommunen på heltid eller betydande del av heltid, med sammanlagt minst 40 % av heltid.

Bestämmelserna gäller även för förtroendevalda som i tidigare uppdrag inte omfattats av PBF, PRF-KL eller andra omställnings- och pensionsbestämmelser för förtroendevalda.

En förtroendevalds efterlevande har rätt till familjeskydd vid förtroendevalds dödsfall till efterlevande vuxen och familjeskydd vid förtroendevalds dödsfall till efterlevande barn.

En förtroendevalds efterlevande har rätt till familjeskydd om den förtroendevalde avlider:

- a) under tid då han eller hon uppfyller förutsättningarna enligt 1 § KL.
- b) under tid då han eller hon får sjukpension

Rätten till familjeskydd vid den förtroendevaldes dödsfall gäller också om den förtroendevalde avlider:

- c) inom sex månader efter det att den förtroendevalde befrias/frånträder sitt uppdrag.

En förtroendevalds efterlevande har inte rätt till familjeskydd enligt punkterna b)-c) om den förtroendevalde vid tidpunkten för dödsfallet hade en anställning eller uppdrag med pensionsrätt och den förtroendevalde genom anställning eller uppdrag hade motsvarande skydd för efterlevande.

En efterlevande vuxen med rätt till familjeskydd enligt ovan, har rätt till förmån i fem års tid.

Från och med månaden efter att den förtroendevalde avlidit och fram till och med slutet av samma år motsvarar den månatliga förmånens värde 1,1 inkomstbasbelopp delat med tolv. Förmånen ska därefter årligen räknas upp med förändringen av prisbasbeloppet.

Familjeskydd till efterlevande barn betalas ut till den förtroendevaldes arvsberättigade barn till och med månaden innan barnet fyller arton år.

Rätten till familjeskydd till efterlevande barn gäller även för den tid då barnet har rätt barnpension enligt SFB. Rätt till familjeskydd till efterlevande barn har även det barn som den förtroendevalde med socialnämndens medgivande tagit emot i sitt hem för vård och fostran i adoptionssyfte. Ett efterlevande barn, med rätt till familjeskydd enligt ovan, har, från och med månaden efter att den förtroendevalde avlidit och fram till och med slutet av samma år, rätt till en månatlig förmån motsvarande 0,5 inkomstbasbelopp delat med tolv. Förmånen ska därefter årligen räknas upp med förändringen av prisbasbeloppet.

Det sammanlagda månatliga förmånsvärdet av familjeskydd till efterlevandes samtliga barn kan dock aldrig överstiga värdet av 1,5 inkomstbasbelopp, det år dödsfallet inträffade, delat med tolv.

Vid fler än tre efterlevande barn bestäms den månatliga förmånens värde till vart och ett av de efterlevande barnen till motsvarande en tolfedel av värdet av 1,5 inkomstbasbelopp året då den förtroendevalde avled delat med antalet efterlevande barn med rätt till familjeskydd till efterlevande barn, därefter årligen uppräknat med förändringen av prisbasbeloppet.

Om ett efterlevande barn till en förtroendevald framställer anspråk på familjeskydd till efterlevande barn först efter det att sådan förmån har börjat betalas ut, ska redan utbetalda förmåner inte omfördelas mellan barnen.

Familjeskyddet betalas ut till den förtroendevaldes efterlevande månadsvis, senast tre månader efter det att kommunen har tagit emot ett fullständigt underlag för utbetalningen.

Om den förtroendevalde har befriats/frånträtt sitt uppdrag och den förtroendevalde omfattas av familjeskydd, ska den som gör anspråk på förmån, anmäla dödsfall enligt anvisningar från pensionsmyndigheten. När anmälan inkommit, anses kommun ha fått kännedom om dödsfallet.

Omställningsstöd

Reglerna om omställningsstöd omfattar förtroendevalda med sammanlagda uppdrag i kommunen på minst 40 % och syftar till att under en begränsad tid underlätta övergången till arbetslivet när en förtroendevald lämnat sitt (sina) uppdrag.

Förtroendevald som är tjänstledig från en heltidstjänst eller har en aktiv, egen näringsverksamhet, från vilken vederbörande har möjlighet att få ut en inkomst motsvarande minst 60 % av årsarvodet, har inte rätt till omställningsstöd. Det åligger den förtroendevalde att styrka att vederbörande saknar kapital i bolaget eller pågående intäkter.

Inte heller förtroendevald som vid ansökningstillfället har sökt och fått heltidstjänst har rätt till omställningsstöd då syftet med omställningsstödet då inte skulle upprätthållas.

Fullmäktige får besluta att en förtroendevald inte har rätt till omställningsstöd om det finns särskilt skäl i enlighet med 4 kap. 9 § kommunallagen. Sådant särskilt skäl föreligger om den förtroendevalde dömts för ett brott på vilket fängelse i lägst två år kan följa och domen har fått laga kraft. Förtroendevald är skyldig att meddela lagakraftvunnen dom till den lokala pensionsmyndigheten.

Detsamma ska gälla om den förtroendevalde har fått sitt uppdrag återkallat av fullmäktige på grund av att personen har vägrats ansvarsfrihet.

Aktiva omställningsinsatser

Förtroendevalda som avgår efter minst fyra års sammanhängande uppdragstid i kommunen och som då inte uppnått i 32 a § LAS angiven ålder, har rätt till aktiva omställningsinsatser.

Kommunens pensionsmyndighet beslutar om lämpliga omställningsinsatser och kostnaden för dessa.

Ekonomiskt omställningsstöd

Förtroendevalda som avgår efter minst ett års sammanhängande uppdragstid i kommunen och som då inte uppnått i 32 a § LAS angiven ålder, har rätt till ekonomiskt omställningsstöd.

Storlek

Omställningsstödet beräknas på årsarvodet tolv månadersperioden före avgångstidpunkten.

År	Nivå	Samordning med förvärvsinkomst
1	85%	Ja, 1 prisbasbelopp fritt
2	85%	Ja, 1 prisbasbelopp fritt

3	60%	Ja, 1 prisbasbelopp fritt
---	-----	---------------------------

Utbetalningstid

Utbetalningstiden beror på hur länge uppdraget varat- antal hela år.

Tid i uppdraget	Utbetalningstid
1 år	3 mån
2 år	6 mån
3 år	9 mån
4 år	12 mån
5 år	15 mån
6 år	18 mån
7 år	21 mån
8 år	24 mån
9 år	27 mån
10 år	30 mån
11 år	33 mån
12 år eller mer	36 mån

Omställningsstödet betalas ut längst till och med månaden innan den förtroendevalde uppnått i 32 a § LAS angiven ålder.

För att uppbära ekonomiskt omställningsstöd krävs egen aktivitet från den förtroendevalde i syfte att hitta annan försörjning. Kommunens pensionsmyndighet utfärdar anvisningar för hur detta ska styrkas.

Utbetalningarna upphör om den förtroendevalde tillträder nytt uppdrag i kommunen på minst 40 %, eller får uppdrag i riksdagen eller regeringen.

Utbetalningarna upphör dessutom om den förtroendevalda inte inkommit med uppgifter för samordning under tre månader.

Förlängt ekonomiskt omställningsstöd

Förtroendevalda som avgår efter minst åtta års sammanhängande uppdragstid i kommunen, kan få förlängt omställningsstöd tidigast från 61 års ålder och endast i direkt anslutning till att ekonomiskt omställningsstöd upphört.

Storlek

Det förlängda ekonomiska omställningsstödet beräknas på årsarvodet året före avgångstidpunkten.

Nivå	Samordning med förvärvsinkomst
60 %	Ja, 1 prisbasbelopp fritt

Utbetalningstid

Det förlängda ekonomiska omställningsstödet beviljas och betalas ut för ett år i taget och som längst till och med månaden innan den förtroendevalde uppnått den i 32 a § LAS angivna åldern

För att uppbära förlängt ekonomiskt omställningsstöd krävs egen aktivitet från den förtroendevalde i syfte att hitta annan försörjning. Kommunens pensionsmyndighet utfärdar anvisningar för hur detta ska styrkas.

Utbetalningarna upphör om den förtroendevalde tillträder nytt uppdrag i kommunen på minst 40 %, eller får uppdrag i riksdagen eller regeringen.

Utbetalningarna upphör dessutom om den förtroendevalda inte inkommit med uppgifter för samordning under tre månader.

Frivilligt avstående från arvode

En heltidsarvoderad politiker (minst 40 % av riksdagsmannaarvode) i Skövde kommun kan avstå från del av sitt arvode till förmån för en avsättning till pension via en så kallad direkt-pension som säkerställs med kapitalförsäkring.

Eftersom arbetsgivaravgiften är lägre för pensionsavsättningar betalar kommunen ett tillägg till det arvodesväxlade beloppet. Tillägget motsvarar en del av mellanskillnaden mellan sociala avgifter på arvodet och den särskilda löneskatten på tjänstepensionen. Tillägget anpassas årligen till de sociala avgifterna och den särskilda löneskatten.

Förtroendevald som väljer att avstå från arvode till förmån för pension ska placera kapitalet i den av Skövde kommun vald försäkringslösning.

Vid utbetalning av pension har Skövde kommun rätt att gottgöra sig för dels kostnad för utbetalning av pension, dels för den vid utbetalningstillfället aktuella särskilda löneskatten på pensionskostnader från kapitalförsäkringen.

För att täcka särskild löneskatt på pensionskostnader skall Skövde kommun utöver det uppräknade arvodet också avsätta till kapitalförsäkringen den vid inbetalningstillfället

aktuella särskilda löneskatten på pensionskostnader, fn 24,26 %. Skövde kommun är försäkringstagare och ägare till av kapitalförsäkringen, uppdragstagare är försäkrade.